

A BUDAPESTI ZENEI HETEK

műsorában idén megkülönböztetett hely jut szülőföldünk muzsikájának. A XX. századi kamarazeneje címmel például két hangversenysorozatot állítottak össze. Az elsőt a *Bartók Vonósnégyes* (Komlós Péter, Devich Sándor, Németh Géza, Botvay Károly) nagy sikerű koncertje nyitotta meg Debussy, Durkó Zsolt és Bartók egy-egy művével.

Ahány kompozíció — annyi előadói probléma. Debussy *Vonósnégyesének* tolmácsolása egészen más feladatot ad, mint az őt megelőző, s jórészt az őt követő mesterek művei. Kiváltképp azért, mert Debussy alkotásaiban nem találjuk meg a hagyományos formákat, helyettük hangulatok változásából, hullámvázisából alakítja sajátos műveit.

Nyilvánvaló, hogy e vonósnégyes megszólaltatásánál rendkívül fontos a hangzás szépsége, a tónusa, a szinkeverések mértéke, és így tovább. A Bartók Vonósnégyes játékában pontosan ezt csodálhattuk meg, elég, ha példaképpen a harmadik tétel bensőséges hangulatára, a dallamok szinte perzselő hatására, a színek pompás érzékeltesére utalunk. De példaképpen ellentétes megoldásokat is idézhetünk, így a második tétel játékosan szökellő muzsikáját, vagy akár a zárótétel szenvedélyességét.

Durkó I. vonósnégyese is már régóta repertoárdarabja a Bartók kvartettnek: Komlósék mutatták be 1967-ben Montrealban, ahol a nemzetközi zenei versenyen 300 kompozíció közül a III. díjat nyerte el. A darab most is töretlenül hat, s ez aligha véletlen, főképp ha arra gondolunk, hogy napjainkban szinte hónaponként újabb és újabb zenei divatok, ki-

ZENEI KRÓNIKA

sérletek, próbálkozások vonják magukra — legalábbis rövid időre — a figyelmet. Durkó művét a Bartók Vonósnégyes nagy átéléssel, érezhető szeretettel szólaltatta meg. Tökéletesen azonosultak a kompozíció lírájával, őszinte hangjával — s az átélést a közönségre is szinte szuggerálták.

Bartók IV. vonósnégyesét is már többször hallhattuk a Bartók kvartett előadásában. Itt is rendkívül biztonságukkal, játékos makulátlanúsággal, csiszoltasággal és mindenekelőtt a Bartók-stílus hiánytalan átélésével tűnt ki. Így csak azok képésével muzsikálni, akiknek pódiumon is van alkalmuk érlelni-formálni-módosítani saját előadásukat: mert a közönséggel való közvetlen és állandó kontaktus nélkül aligha emelkedtek volna ily rövid idő alatt a világszerte „jegyzett” lezselismertebb előadóművészek sorába.

HANS SCHMIDT-ISSERSTEDT, a neves német karmester ismét Budapesten hangversenyezett. Ritkán hallott *Hindemith-kompozícióival*, a *Zené vonós- és rézfúvóshangszerekre* című munkájával nyitotta a koncertet. Örülünk a darab műsorra tűzésének, mert érdekes színekkel gazdagítja a nálunk jórészt csupán a *Mathis*, a *festő* alapján kialakított, meglehetősen egyoldalú *Hindemith*-portrét.

Az *Állami Hangversenyzenekar* nagyszerűen muzsikált. Egy-két koncert hallatán természetesen még nem általánosíthatunk, de a zenei heteket megnyitó Ferencsik-

hangverseny és ez a koncert is bizonyítja az együttes kiválóságát, mostani kitűnő formáját. Ilyennek szeretnénk minél többször hallani a zenekart, játékában ilyen egységesnek, kiforrottanak, ennyire megkapó tónusúnak.

A műsoron szereplő *Ravel: Zongoraverseny bal kézre magánzólamát* *Vlado Perlemuter* játszotta. A művész híréhez, hangfelvételeihez méltó, ragyogó produkcióval örvendeztette meg a közönséget. Ravel e művét felkarú zongoraművész felkérésére komponálta, s ez a rendkívüli „kötöttség” adott szinte szárnyakat a komponista képzetének, hogy újabb és újabb lehetőségeket találjon — így született meg e rendkívül gazdag invenciójú, technikailag igen bravúros versenymű. Schmidt-Isserstedt nagyszerűen kísért, mint ahogy hatásos — ha nem is megrázó — előadásban keltette életre *Brahms II. szimfóniáját* is.

A XX. SZÁZAD KAMARAZENEJE második hangversenyén is elhangzott egy *Ravel*-mű. *Perényi Eszter* és *Perényi Miklós* előadásában hallhattuk a *hegedűre és gordonkára írott Duót*. A különleges hangszer-összeállítás — két, általában dallamvivő vonóshangszer, a hegedű és a gordonka párosítása — bámulatos mű írására ihlette Ravel. Hallgatása közben szinte elfelejtjük, hogy csupán két vonóshangszer párbeszédét, összjátékát élvezzük, elfelejtjük, mert Ravel színekben-ritmusokban-dallamokban oly gazdag világának teljessége tárul elénk.

Bár a Perényi testvérek most játszották nyilvánosan először a művet, előadásukban nyoma sem volt a kísérletezésnek, éppen ellenkezőleg: szépen, hatásosan muzsikáltak, a produkció nemcsak légtört teremtett, szinte mindvégig stílusos, átfűtött hangulatú volt.

Bartók Falun dalciklusát a megbetegedett Csajbók Terézia helyett *Sándor Judit* adta elő kitűnően. Többször hallottuk már tolmácsolásában ezt a rendkívül igényes dalciklust, de mindig új és új színekkel, ötletekkel képes gazdagítani, színezní, izgalmassá fokozni az előadást. Remek megjelenítő képességével, szuggesztív énekével most is tökéletesen élővé varázsolta a bartóki menyegzőhangulatot. Kiváló kamarapartnerre talált a zongorán kísérő *Szűcs Lóránt* személyében.

Ugyanezen a hangversenyen *Alban Berg Lírikus szvitjét* szólaltatta meg a *Kodály Vonósnégyes* (tagjai: *Duska Károly, Szabó Tamás, Fias Gábor, Devich János*). Örömmel hallgattuk produkciójukat, elmélyült, érett muzsikálásukat. Ebben az esetben valóban értékmérő volt a közönség ráadást követelő ütemes tapasa. Csak őszinte lelkesedéssel regisztrálhatjuk: a kiváló tolmácsolás valóban a mű rejtett szépségeit is bemutatta, ám megérvésére-mégértésére ilyen publikumra volt és van szükség. Évekkel ezelőtt elképzelhetetlen lett volna az effajta hangos ováció, de — és ezt nem szabad elfelejtenünk — a huszadik századi művek következtetés és gyakori műsorra tűzése a hallgatóságot is hozzásegíti e kompozíciók befogadásához.

Juhász Előd